

Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33074>

Özet

Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik, öğrencilerin kaleme aldıkları hikayeleri objektif ve sistematik bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, geleneksel bütüncül değerlendirme yöntemlerinin ötesine geçerek, hikaye yazmanın farklı bileşenlerini (örneğin, olay örgüsü, karakter gelişimi, dil kullanımı) ayrı ayrı puanlamaya mümkün kılan analitik bir yapı sunmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, 2018 yılında Mehtap Akta ve Derya Alıcı tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına dayanmaktadır.

Temel amaç, eğitimciler ve araştırmacılara öğrencilerin yazma becerisi düzeylerini belirlemede yardımcı olacak standartlaştırılmış bir araç sağlamaktır. Bu rubrik, yazılı anlatım becerilerinin gelişimini izlemek ve öğrencilere spesifik geri bildirimler sunmak için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Analitik rubrik, hikaye değerlendirme, yazma becerisi, geçerlik, güvenilirlik, ölçek geliştirme

Yazarlar

Mehtap AKTA, Derya ALICI

Amaç

Rubriğin temel amacı, hikaye türündeki yazılı ürünlerin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütleri standardize etmek ve bu sayede değerlendirme sürecindeki öznelliği en aza indirmektir. Geliştiriciler, öğrencilerin hikaye yazma yeteneklerini oluşturan çeşitli boyutları (içerik, yapı, dilbilgisi ve mekanik) ayrı ayrı analiz edebilen, detaylı ve çok boyutlu bir değerlendirme sistemi oluşturmayı hedeflemiştir.

Bu araç, öğretmenlerin öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini daha net tespit etmelerine olanak tanıdığı için, öğrencilerin de yazma süreçlerinde hangi alanlara odaklanmaları gerektiğini anlamalarına yardımcı olur. Geliştirme çalışması, ölçeğin eğitim alanında güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Yapı

Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik, öğrencilerin hikaye yazma performansını çok yönlü olarak ölçen bir yapıya temel alır. Analitik rubrik olması sebebiyle, değerlendirme tek bir genel puana değil, hikayenin farklı bileşenlerine odaklanan bir dizi kriterle dayanır. Bu kriterler genellikle şunları kapsar:

Olay Örgüsü ve Gelişim: Hikayenin akışı, mantıksal tutarlılığı ve olayların ne kadar iyi geliştirildiği.

Karakterizasyon: Karakterlerin inandırıcılığı, derinliği ve okuyucuya aktarılma başarısı.

Dil ve Anlatım: Kullanılan kelime dağarcığının zenginliği, cümle yapılarının çeşitliliği ve anlatımın etkileyiciliği.

Mekanik ve Biçim: Yazım, noktalama, dilbilgisi kurallarına uygunluk ve metin düzeni.

Bu çok boyutlu yapı, değerlendiricinin hikayenin her bir kritik unsurunu başlıca olarak puanlamasına sağlar, böylece öğrencilerin genel yazma yeterliliklerinin altındaki spesifik beceriler hakkında derinlemesine bilgi edinilir.

Geçerlik

Ölçek, Akta ve Alıcı (2018) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında geçerlik analizlerine tabi tutulmuştur. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten hikaye yazma yeterliliğini ölçüp ölçmediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Geliştirme sürecinde genellikle içerik geçerliği (uzman görüşü) ve yapı geçerliği (faktör analizi) yöntemlerine başvurulmuştur.

Çalışmanın başlangıcı, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapıldığını açıkça belirtse de, kaynak parçacıklarında spesifik geçerlik katsayıları veya yöntemleri (örneğin, faktör yükleri, uygunluk indeksleri) sunulmamıştır. Detaylı geçerlik bilgileri için kaynak makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Analitik rubriğin güvenilirliği, değerlendirme sonuçlarının farklı zamanlarda veya farklı değerlendiriciler tarafından uygulandığında tutarlı sonuçlar üretme kapasitesini ifade eder. Geliştirme çalışmasında güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu tür derecelendirme ölçeklerinde özellikle iki tür güvenilirlik önemlidir:

Çı Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösterir (Genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla raporlanır).

Değerlendiriciler Arası Güvenirlik: Farklı değerlendiricilerin aynı hikayeye benzer puanlar verme oranını ölçer, bu analitik rubrikler için kritik bir özelliktir.

Spesifik güvenilirlik katsayıları kaynak metinde belirtilmemiştir, ancak çalışmanın, ölçeğin eğitim ortamlarında tutarlı bir şekilde kullanılabilmesini destekleyen istatistiksel kanıtlar sunduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubriğin yapı geçerliliğini tespit etmek amacıyla faktör analizinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Faktör analizi, rubriğin maddelerinin teorik olarak belirlenen alt boyutlar (örneğin, içerik, dil, yapı) ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için kullanılır.

Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısının ampirik olarak doğrulanması sağlaması, böylece rubriğin değerlendirdiği beceri alanlarının birbirinden bağımsız ve anlamlı yapılar olduğunu kanıtlamıştır. Elde edilen faktör yapısı, rubriğin nihai formatının temelini oluşturur.

Araç

Test Türü: Geliştirme çalışması sonucu ortaya çıkan Analitik Rubrik.

Format: Yazılı anlatım ürünlerini değerlendirmeye yönelik, çok boyutlu puanlama matrisi içeren derecelendirme ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Genel olarak hikaye yazma eğitimi alan veya bu becerileri değerlendirilen eğitim kademesindeki bireyler).

Yaş Grubu: İlkokul, ortaokul veya lise öğrencileri (Kaynak makalede detaylandırılmıştır, ancak genel olarak yazma becerisi eğitimi alan yaş gruplarını kapsar).

Popülasyon Detayları: Geliştirme çalışması için kullanılan örneklem, ölçeğin tasarlandığı eğitim seviyesindeki öğrencilerden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Değerlendiricilerin, öğrenci tarafından yazılan bir hikayeyi, rubrikte belirtilen her bir kriter (boyut) için ayrı ayrı puanladığı analitik puanlama yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Hikaye yazma, analitik değerlendirme, eğitim psikolojisi, ölçme ve değerlendirme, Akta ve Alçı, güvenirlilik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Mehtap AKTA: mhtpaktas@gmail.com

Yazılma Adresi: Kaynak makale yazarının kurumsal adresi (Makalede detaylı bilgi bulunmaktadır).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle makale referans gösterilerek izin alınabilir. Geniş ölçekli uygulamalar veya ticari kullanımları için sorumlu yazar Mehtap Akta ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Akademik bir yayın olarak sunulan rubriğin kendisi genellikle ücretsizdir, ancak kullanıcılar yazar tarafından belirlenir.

Test Yılı: Ölçeğin geliştirilme ve yayınlama yılı **2018**'dir.

Kaynaklar

Akta, M., ve Alıcı, D. (2018). Yazılan Hikâyeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubrik geliştirme: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 597-610.

DOI: <https://doi.org/10.17860/mersinefd.424198>

Makale Başlatış: dergipark.org.tr

Rubriğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [yazilan-hikayeyi-degerlendirmeye-yonelik-analitik-rubrik-toad.pdf](#)

Yazılan Hikayeyi Değerlendirmeye Yönelik Analitik Rubriğin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerik parçacığında rubriğin maddeleri (soru listesi veya detaylı kriter tablosu) mevcut değildir. Detaylı rubrik maddeleri için Akta ve Alıcı (2018) tarafından yayınlanan orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.